

**სევდისა და სიყვარულის მსუბუქი
არომატები
(მაია ცირამუას რომანზე „მშვიდობით, ძია გერშინ“)**

სად მიდის წარსული? იკარგება თუ უბრალოდ იმალება, მერე დაუსრულებლად გველოდება, როდის მივავნებთ რაიმე ნივთის, ფოტოს, სუნისა თუ მელოდიის წყალობით. მარსელ პრუსტისთვის წარსული ჩაიში ჩამლბარი ნამცხვრიდან „გადმოიღვარა“ („სვანის მხარეს“), ხულიო კორტასარის გმირი საქსოფონის ბგერებით აგნებდა („მდევარი“). ამ ფიქრს აღძრავს მაია ცირამუას რომანი „მშვიდობით, ძია გერშინ!“, რომლის ავტორისეული წინათქმა ერთგვარი უვერტიურასავითაა. მწერალი გვამზადებს იმ ეგზისტენციალური თემებისთვის, რომლებიც მუსიკალური აკორდებივით გაიშლებიან და მკითხველის სულში გრძნობათა ფერწერულ და სურნელოვან გამებს წარმოქმნიან. ავტორი წინათქმაში წერს, როგორ მიაგნო სკივრში გადანახულ ძველ ნივთებს შორის საკუთარი რომანის ლურჯყდიან მანუსკრიპტს (2000 წლის ხელნაწერს). როგორ დაიწყო კითხვა და თამაში, რომელიც ფსიქოთერაპიაში ცნობილია, როგორც „მემორაბილია“: „შეეხები შენს სკივრში შენახულ ნივთს და დაიწყება მოგონებების ქარიშხალი, იმ დროის სურნელსა და გემოს იგრძნობ, ხედავ საკუთარ თავს, ადამიანებს, ფერებს და გესმის ხმები გაცოცხლებული წარსულიდან. მიყვარს ეს სავარჯიშო, გეგონება საკუთარი კინოს უყურებდე“. ავტორი სწორედ ამ ფილმის მაყურებლად აქცევს მკითხველს. მთხრობლის მძაფრი შეგრძნებები გადაედება მკითხველსაც: „როცა სადმე გავალ, უკან მობრუნებული კართან ვდგები და ვაყურადებ იქიდან გამოსულ ხმებს, ესაა ჩემი სახლის მუსიკა, ჩემი სახლისა, რომელიც ნამდვილია, მაგრამ რომელსაც აქვს საიდუმლო კარი, საიდანაც შემიძლია ამ სინამდვილეს გავექცე და გავუჩინარდე“. ავტორი ასე გაიქცა თავის დროზე ხელით დანერილ „რომანში“, რომელშიც გამოგონილ პერსონაჟებთან ერთად ცხოვრობდა და ივინყებდა 90-იანების უღიმღამო ყოფას,

დროდადრო ბავშვობის მოგონებებით, ოცნებებით, ათასგვარი ცუდლუტობით განათებულს. კითხვაც, რომელიც შვილმა დაუსვა: სად არის ადამიანი, სანამ გაჩნდება? – ერთგვარ შემოქმედებით იმპულსად ექცა. ხელნაწერის კითხვისას დაუბადებელი პერსონაჟებისგან, სავარაუდოდ, ეს მუდარა იგრძნო – „დაბადების“ წყურვილი. მთავარი პერსონაჟი მისი წარმოსახვის ბაღეს თევზივით ამოჰყვა და ასეთი პარადოქსიც ამოიყოლა: „განა ყველა თევზს არ უყვარს თავისი მებაღური?!“ ამიტომაც ხელნაწერი სკივრის მყუდრო, ხავერდოვან სიჩუმეში აღარ ჩატოვა და ხმაურიან სიცოცხლეში გამოამზეურა.

რომანის კომპოზიციაც მოგონებებს ეყრდნობა. თხრობას წრიული სტრუქტურა აქვს, დასაწყისი და ფინალი ერთმანეთს ეხმიანება. მთხრობელი 50 წლის უსახელო ინტელიგენცია, თარჯიმნად მუშაობს, „კომპიუტერი და ინგლისური“ იცის და „ბედს არ უჩივის“, მაგრამ შინაგანად ე.წ. შუახნის ფსიქოლოგიური კრიზისი აქვს, მელანქოლია მოსძალებია, ყოველდღიური რუტინითა თუ პროვინციულ ქალაქის ადგილობრივი ჭორ-მართლის ინფორმაციული ნაკადებით დაღლილა. სწორედ მას შეეყვართ მოგონებებით საკუთარი ცხოვრების მდინარებაში. თხრობას თავიდანვე პატარა საიდუმლოც ახლავს. მკითხველის მოლოდინის ველში შემოიჭრება კითხვა, თუ ვინ არის ის პანანინა, რომელსაც საკუთარ მარტოობაში ნეტარებით ჩაძირული კაცის დაულაგებელ ბინაში ტკბილად სძინავს.

მეოცე და ოცდამეერთე საუკუნეებისთვის 50 წელი ის ასაკია, როდესაც შეგიძლია იფიქრო, რომ ცხოვრების „ნახევარგზაზე“ შემოგალამდა. თანამედროვე მედიცინის განვითარების წყალობით, 100 წლის სიცოცხლის პერსპექტივა ილუზიად აღარ ჩანს, ამიტომ არჩევანი ჯერ კიდევ შესაძლებელია, რომ ცხოვრების გზას სხვა მდინარეა მისცე. ეს პერსონაჟიც გრძნობს რაღაცის შეცვლის აუცილებლობას, ამიტომ იწყებს „დაკარგული“ საკუთარი თავის ძიებას, ამ გზაზე, რა თქმა უნდა, ეგზისტენციალური კითხვები ელობებიან, რომლებიც სამყაროსგან გაუცხოების განცდას უმძაფრებენ. რომანის კითხვისას ბუნებრივად ჩნდება ასოციაცია ჰერმან ჰესეს „ტრამალის მგლისა“, ამას განსაკუთრებით ამძაფრებს ახალგაზრდა გოგონას გამოჩენა, რომელსაც

უცნაური სახელი, ერმინა, ჰქვია. „ტრამალის მგელში“ ჰარი ჰალერი ხვდება ჰერმინეს, მხიარულ ქალიშვილს, რომელიც ნამდვილ ცხოვრებას აზიარებს და ხელს შეუწყობს, რომ ჰალერი საკუთარ თავში შეურიგდეს მგელს, ბიოლოგიურ საწყისებს, ხორციელ ლტოლვებს და ამგვარად შინაგანი სიმშვიდის, ჰარმონიის შეგრძნება მოიპოვოს. ხორციელ თუ მატერიალურ სამყაროსთან დაკავშირებული სურვილების უარყოფამ ის ბედნიერებას ვერ აზიარა, პირიქით, კულტურული ადამიანის გამუდმებულმა სინდისის ქენჯნამ, ბრძოლამ საკუთარ სხეულთან ისე გაანადგურა, რომ თვითმკვლელობის გადანწყვეტილებამდე მიიყვანა. თუმცა, ჰერმინას გამოჩენამ ყველაფერი შეცვალა. რომანის ბოლოთქმაში ჰესე წერს: „ტრამალის მგელზე დანერილი ეს წიგნი მის სულიერ სენსა და მის შინაგან ხელმოცარულობას აღწერს, მაგრამ ეს ის სატკივარია, რომელიც სიკვდილს კი არა, განკურნებას ელტვის“.

მაია ცირამუას რომანის პერსონაჟის შექმნისას ერთ-ერთ შთამაგონებლად რომ სწორედ ჰარი ჰალერი იქცა, ეს ავტორს არ „დაუშალავს“ და ერთ ეპიზოდში მთხრობელმა ახსენა კიდევ ამგვარად: „მთელი დღე სამსახურში ვარ, ჩემი დეპრესიის ამბავი მშვენივრად მოვაგვარე. ფიქრის დროც კი არ მრჩება. მხოლოდ ლანჩის დროს, სიგარეტს რომ ვაბოლებ – ჩემი და ერინას ურთიერთობის დეტალებს ვიხსენებ. საშინლად დავბერდი. ჩემი სული უკიდევანო ტრამალად გადაიქცა, სადაც მე მშვიერი მგელივით აქეთ-იქით ვაწყდები. შესანიშნავი მწერალია ჰესე, სალამოობით მხოლოდ ჰესეს ვკითხულობ, მერე საძილე აბებს ვიღებ და მიძინავს, ვიდრე მალვიძარა დარეკავს“.

მაია ცირამუას რომანში ჰესესეული ფილოსოფიური წიაღ-სვლები თუ ღრმა ქვეტექსტურობა არ არის, უფრო მელოდრამატულია, რაც ტექსტს მსუბუქად წასაკითხს ხდის, თუმცა არის ფსიქოლოგიზმი, რაც მკითხველს პერსონაჟთა სულიერი უფსკრულებისაკენ უკვალავს გზას. რომანის კითხვისას სემ მენდესის ფილმი „ამერიკული სილამაზეც“ გაგვახსენდა. აქაც იმავე პრობლემას ვხვდებით, საშუალო ასაკის მამაკაცი ხსნას შვილის მეგობრის სიყვარულში პოულობს. ეს გატაცება საკუთარ თავს, ცხოვრებასა და სამყაროსაც განსხვავებულად, ფერადოვნად და ანახვებს და მის ერთგვარ კათარსის ინვევს.

მაია ცირამუას რომანის მთავარი პერსონაჟის ძიების გზაზე მნიშვნელოვანია მუსიკაც, ისევე როგორც ჰარი ჰალერისთვის. ჰარისაც მხოლოდ კლასიკა უყვარდა და ჯაზი ეუცხოებოდა, თუმცა მერე ჩასწვდა ამ ახლი ჟანრის რიტმულ მრავალფეროვნებას, მიმზიდველობის საიდუმლოსა და ენერგეტიკას. სათაურში ნახსენები ძია გერშვინიც მხოლოდ მთავარი გმირის ერთგვარი ზედმეტსახელი არ არის. ჯორჯ გერშვინის „პორგი და ბესის“ ცნობილი მელოდიები რომანის ეპიზოდების მუსიკალური ფონივითაა. ერინა შეარქმევს ძია გერშვინს, რადგან მასაც უყვარს გერშვინის დაუვინყარი მელოდიები. ეს მუსიკა მათი ფარული დამაკავშირებელი გახდა. ერინასთან ერთად გადასხვაფერდა დღეები. ერთ ეპიზოდში, როდესაც ერინა მღერის, ასეთი განცდები ეუფლება: „ერინას უნაზესი, უდახვეწილესი, თითქოს მქრქალი მელოდია ისე ავსებს ჩემს სხეულს, გეგონება, სადაცაა ჰელიუმით დატენილ საჰაერო ბუშტად უნდა გადავიქცეო. თან გული რომ გისკდება, უცებ არ შეწყდეს ეს კეთილშობილი აირი და შენც არ დაიჩუტო, მინაზე არ მოადინო საცოდავად ზღართან. ეს ოხერი ტექსტი რამდენიმე უაზრო ბგერაა სულ, მაგრამ იმხელა ვნებას იტევს, თანაც შიშთან შერეულს. რიტმია რალაც სიგიჟე, არსად და არაფერში არაა ასეთი რიტმი, ალბათ, მარტო იქ, სადაც დღე ღამეში გადადის ან ღამე დღეში“.

ერინა შინაგანად შემოქმედი, ჯაზური სტილის კომპოზიციასაც წერს და, რაც მთავარია, ამ კაცისაგან ახალ ადამიანს გამოძერწავს, ოღონდ ყოველგვარი ძალისხმევის გარეშე. მისი ჩანაწერების კითხვისას პერსონაჟიცა და მკითხველიც შეიგრძნობს, რა უსამართლოდ მოექცნენ ცხოვრება და ადამიანები გოგონას, მაგრამ მასში პოეტური სული მაინც ვერ ჩაკლეს.

რომანი წვრილი დღის სურათით იწყება. ნაცრისფერი ცა თითქოს მთხრობელს გარედან შიგნით, საკუთარ თავში შეიტყუებს და წარსულის მოგონებებში გახვევს. ეს ბავშვობის მოგონებები უნდა იქცეს გასაღებად პერსონაჟისთვისაც და მკითხველისთვისაც, რას წარმოადგენს, როგორც პიროვნება, რა ღირებულებები აქვს, რამდენად თავისუფალი და ბედნიერია? თავიდან გარკვევით არც კი ჩანს, მთხრობელი კაცია თუ ქალი, უფრო ქალიც კი შეიძლება ეგონოს მკითხველს, რადგან ძალიან პოეტური და რომანტი-

კულია როგორც გარემოს მისეული აღქმა, ასევე გამოთქმის ტექნიკა, პლასტიკითა და სინაზით აღბეჭდილი: „ჩაბნელებული კიბით სახლის მეორე სართულზე ავდიოდით დასაძინებლად. ჩაბნელებული საფეხურების ავლას თან კიბის ქვეშ შეყუჟული ნითელთვალემა კაციჭამიების, მწვანე წინსაფრიანი და ცალკილა დედაბრების, ფეხებით დაკიდებული ღამურების შიში და იდუმალეზა ახლდა. სულ სხვა იყო მეორე სართული. ხის პრიალა იატაკი. წიგნებით სავსე თაროები. მამიდაჩემის ხელით მოქარგული გადასაფარებლები – ვარდისფერი წეროებით, იასამინისფერი ფარდები და აქაც სუნი. რაღაცნაირი არასოფლური, შეიძლება არაამქვეყნიურიც“.

ეს ფერი და სურნელი, ნაირგვარი გრადაციით, მთელ რომანს შლეიფივით დაჰყვება და რომანტიკულობის განცდას ამძაფრებს. ყოველივეს რაღაცნაირი საიდუმლოს ნიშნით აღბეჭდავს, მკითხველს აჯერებს, რომ საგნები და მოვლენები, რომლებსაც ადამიანი აღიქვამს, ვერ ასახავენ და მოიცავენ სამყაროს, რომ საჭიროა სულის თვალის ახელა, მაშინ შეიგრძნობ უამრავ სხვა განზომილებასაც, რომელთა საშუალებითაც მატერიალურ ყოფაში მძლავრად შემოიჭრება მისტიკური, ირაციონალური, მეტაფიზიკური სამყარო.

მთხრობელი, როგორც აღვნიშნეთ, კაცია, რომელიც ცოლს გაშორდა და ახლა საკუთარ თავთან განმარტოებული პასუხებს დაეძებს როგორც მარტივ, ცხოვრებისეულ, ისე რთულ, ყოფიერების განმსაზღვრელ-განმაპირობებელ კითხვებზე. ერთადერთი ქალიშვილი სტუდენტია და თბილისში ცხოვრობს, ასე რომ, ხელს არავინ უშლის, საკუთარ თავთან გულწრფელი დიალოგი გამართოს. ასეც იქცევა. დრო დამდგარა, რომ „რაღაც ლოგიკა და წესრიგი“ იპოვოს ცხოვრებაში, არადა, თითქოს სწორედაც წესრიგი იყო, რომელმაც ცოლი შეაძულა. ქალს მანიაკური მიდრეკილება აღმოაჩნდა წესრიგისაკენ. ყოველი ნივთს ადგილს, ფერს უხამებდა: „მისი რიტმი მელოდიური და თან მონოტონური. არცერთი ამოვარდნა ტაქტიდან!... ჩემს პიანინოზე შემოდებულ მეტრონომს მაგონებდა“. მისმა ხელოვნურობამ, მოჩვენებითობამ, სიყალბემ გულისრევის გრძნობა გაუჩინა.

მთხრობელი ხვდება, რომ ოჯახურმა რუტინამ მასში თავისუფლება ჩაახშო, რასაც ახლა ცერემონიულ უწესრიგობაში ავლენდა, თუმცა ეს არ იყო საკმარისი, რაღაც სჭირდებოდა იმისთვის, რომ დაჭაობებული ცხოვრება ამოდრავებულიყო. რა შეიძლება ქცეულიყო კაცისთვის ამგვარ ბიძგად? ლიტერატურაში ეს ხშირად არის სიყვარული. ამ შემთხვევაშიც ასეა. კაცს თავისი ქალიშვილის მეგობარი, თავისზე ბევრად უმცროსი, 20 წლის სტუდენტი შეუყვარდება. რომანში დიდი ადგილი ეთმობა ამ ურთიერთობის პერიპეტეიებს. ალაგ-ალაგ, რა თქმა უნდა, ნაბოკოვის „ლოლიტაც“ გაგახსენდებათ, თუმცა, როგორც ზემოთ აღვნიშნე, ერინა უფრო ჰესესელს ჰერმინეს მოგაგონებთ. რომანის სწორხაზობრივ, ჰორიზონტალურ თხრობას აქვს ვერტიკალური ჩაღრმავებები, საიდანაც წარსულის სხვადასხვა ფერადოვანი სურათი შემოიჭრება. ისინი აღწერენ კაცის ბავშვობას, მამიდაშვილ ანასტასიასთან ურთიერთობას, მამიდისა და ბიძის ოჯახს. ეს ვიზუალური ხატები ავლენენ მწერლის სტილურ თავისებურებას, სიტყვებით გამოხატული ფერითა, მუსიკითა და სურნელით დასამახსოვრებელი გახადოს რეალური თუ სულიერი პეიზაჟები.

რომანის საინტერესო დრამატურგია ხელს უწყობს მკითხველის ცნობისმოყვარეობის დაძაბვას, ე.წ. მოლოდინის ჰორიზონტების გაჩენას, ამიტომაც არ არის მოწყენილობის პაუზები. თხრობის თანხლები ფარული რიტმისა და ენერგეტიკის წყალობით, რომანი აკითხებს თავს ადამიანს. მწერალი ორი პერსონაჟს, ერმინასა და კაცს სრულიად შემთხვევით ახვედრებს კაფეში, სადაც მისი ქალიშვილი მეგობრებთან ერთად დაბადების დღეს იხდის. კაცი ამ უჩვეულო სიტუაციაში თავიდან გაუცხოებულად და მარტოსულად გრძნობს თავს. მწერალი კარგად აღწერს მის კონსერვატორულ შეგრძნებებს, როგორ არ მოსწონს არც რეჟი, არც ახალგაზრდების ცეკვა, არც სიმღერის სიტყვები, თუმცა სასმელს თავისი გააქვს და წარსულის სასიამოვნო მოგონების თანხლებით იძირება თრობის ბურუსში. სწორედ ამ დროს უცხო გოგონა აღვიძებს: „ძია, დაგეძინა?“

რომანის საერთო კონტექსტში ეს ძილიც, შემდეგ თვალის ახელა და გამოღვიძება სიმბოლურ მნიშვნელობას იძენს. კაცი თანდა-

თან გააცნობიერებს, რომ მისი ცხოვრება აქამდე ძილს ჰგავდა, დროდადრო ლამაზსიზმრებიანს. ახლა კი ერმინამ გამოაღვიძა და ნამდვილი სიცოცხლისკენ გაუძღვა. ამ ხუჭუჭთმიანმა, სიფრიფანა, ბოშური წარმოშობის, ტრაგიკული ბავშვობის ტრავმებით სავსე ობოლმა გოგომ ნამდვილი თავისუფლებისა და ბედნიერების არომატი და გემო შეაგრძნობინა, რეპიც შეაყვარა და სიცოცხლის უამრავ უცნობ მხარეში ამოგზაურა: „რეპი მაკრატელია, რომლითაც ვახერხებ საკუთარი თავის ამოჭრას ამ მოსაწყენი ცხოვრების ფონიდან“.

ერთ ეპიზოდში ერინა, რომელიც ფოტოგრაფიითაა გატაცებული, შიშვლად გადაღებას სთხოვს. ეს მოულოდნელი შეთავაზება მისთვის შოკის მომგვრელია, თავდაპირველად სირცხვილის გრძნობა აფერხებს, მაგრამ მერე ხვდება, საკუთარ თავს რომ შეხვდეს, სრული გულწრფელობა, ბავშვური მიამიტობა და სისუფთავე რომ დაიბრუნოს ამ „ჭუჭყიან“ წუთისოფელში, სწორედ ეს სჭირდება. ეს სიშიშვლე საკუთარი სხეულის ზიზლს, სიძულვილს, სირცხვილს დააძლევინებს. ისევ ჰარი ჰალერი გვახსენდება, რომლისთვისაც „მაგიური თეატრი“ სწორედ ამგვარი გაშიშვლების ადგილად იქცა, სადაც თავის ნილბიან ვნებებს შეხვდა და სიცოცხლის აზრს ჩასწვდა. ეს სიყვარული გადაარჩინებს მას, როგორც ადამიანს. მართალია, ერინა, როგორც სიყვარულშიც თავისუფალი, სხვას ირჩევს, თავისსავე თანატოლს, მაგრამ მათი გზები სამარადისოდ გადაეჯაჭვება ერთმანეთს. რომანის პერიპეტიების მიხედვით, ერინას შეყვარებული ამერიკაში მიდის, ხოლო ფეხმძიმე ქალიშვილს ბიჭის მშობლები შეურაცხყოფას მიაყენებენ და კულტურულად გააგდებენ სახლიდან, როგორც მათხოვარს. ერინამ შეასრულა თავისი „როლი“, ამიტომაც გადაჰყვება მშობიარობას, მაგრამ მისი გოგონა გადარჩება, რომელიც ამ კაცს მოჰყავს სახლში გასაზრდელად.

რომანში კარგად წარმოჩნდება მოზარდების ფსიქოლოგია, ე.წ. გარდამტეხი ასაკის, ფიზიოლოგიური მომწიფების, საკუთარ სხეულთან „ჭიდილის“ მტკიცენეული პროცესი. აქ მკითხველს ფილიპ როთის „პორტნოის სინდრომი“ შეიძლება გაახსენდეს, რადგან აქაც ფსიქოლოგიური ნიუანსებია მოხელთებული.

თხრობა მსუბუქია, ექსპრესიული, გვხვდება ირონია, ანეკდოტური ამბები, მაგალითად, სამტრედიული კილოთი მოლაპარაკე შავკანიანი ამერიკელი, განსხვავებული რაკურსით დანახული მოვლენები, მაგალითად, მთავარ გმირს არ მოსწონს იტალიური ოჯახის „კოლექტივიზმი“, თითქოს პიროვნულობის საარსებო სივრცე ვინროვდება და ილახება: „საერთო აივნები, სამზარეულოები და ტუალეტები... ასეთი ცხოვრება იმდენად აუკუღმართებს ადამიანების ბუნებას, რომ ხშირად საზღვარსაც ვერ პოულობენ, სად არის მათი სახლის ზღურბლი და სად – სხვისი ცხოვრება; ან კი აქვთ პრეტენზია, საკუთარი ცხოვრება ჰქონდეთ?! ცის, მთვარისა და ვარსკვლავების გარდა ადამიანებს საერთო არც არაფერი უნდა ჰქონდეთ“.

რომანში ჩანს, რა საშიშროებას უქადის ადამიანს სტანდარტული, სტერეოტიპული აზროვნება, რომელსაც განსაკუთრებით მასმედია ამკვიდრებს, „ტვინს ურეცხავს“ უკონტროლო ინფორმაციის ნაკადების შემქმნელ-მიმწოდებლებსა თუ ე.წ. მომხმარებლებს: „გულწრფელად მეცოდებიან ადამიანები, რომელთა ტვინებს ისე საგულდაგულოდ ამუშავებენ, რომ ხშირად საკუთარი და სხვისი აზრების გარჩევასაც ვერ ახერხებენ. ავტომატებით არიან. გადატენიან – გაისვრიან. გადატენიან – გაისვრიან. ტრანზიტი! დიას! რალაც მეტაფიზიკური მიღებით მათ ტვინებში შეედინება და გამოედინება ინფორმაცია და ისინიც სრულიად გაუცნობიერებლად ქმნიან ახალ ხატს, იმიჯს, გმირებს, ზუსტად ისე, როგორც მოისურვა „მაგიურმა პერსონამ“. შენ ზიხარ და ისმენ, ეს გადარეულები კი ტვინს გირეცხავენ. მეორე დღეს სრულიად ძალდაუტანებლად შენც მოგწონს ეს ყველაფერი. ფიქრობ, უფრო სწორედ, გგონია, რომ ფიქრობ! შეიძლება პირიქით, სულ პირიქით მოხდეს – გაავდე და დაიბოლო. მოკლედ, ყველაფერი იმაზეა დამოკიდებული, როგორია ეს „მეტაფიზიკური“ პროგრამა“. ამიტომ თავისუფალი უნდა იყოს ადამიანი, რათა შეძლოს ამ არეულ-დარეულ, გიჟურ სამყაროში „ფიქრთ გასართველი“ ადგილი იპოვოს გარეთ თუ საკუთარ სულსა, გულსა და გონებაში. სად მთავრდება ციტატა?

ჯორჯ გერშვინის „Sommer times“-ის პოპულარული იავნანის მელოდია და სიტყვები „Summer time And the livin' is easy“ განსა-

კუთრებით რომანის ფინალურ ეპიზოდს შეეფერება. აქ გმირს თავისი საყვარელი გარდაცვლილი ქალის, ერინას გოგონა მოჰყავს მონწული კალათით, მასაც ერინა დაარქვა და იშვილა. ახლა ყველაზე უკეთესად შეიგრძნო: „სიზმარიც და სიყვარულიც ყველაზე ლამაზი აბსურდია ქვეყნად“. რომანის ბოლო აკორდები რწმენასა და სიყვარულს ასხივებს. კაცი ბავშვის მშვიდი სუნთქვის ფონზე ღლინებს – მამიდის სკივრში ნაპოვნი შელოცვის უთბილეს და უტკბილეს სიტყვებს:

ალია – ბოლია, ჩემო ცომის გუნდავ!
გეხები ხელებით, ჩემი თბილი ხელებით.
შეგაზელ მზეს, მთვარეს და ვარსკვლავებს.
ალია-ბოლია, ჩემო ცომის გუნდავ,
გეხები ხელებით, სუფთა ხელებით,
შეგაზელ რძეს, თბილ-თბილ რძეს,
ჩემით მონველილს, მწვანე ბალახის სურნელით...
ალია – ბოლია, როცა აღარ ვიქნები, მიეცი ჩემს შვილს:
ყოველი დღე, ყოველი სუნთქვა,
ყოველი სიცილი, ყოველი მზის ამოსვლა-ჩასვლა,
ყოველი მარტის განვიმება, ყოველი თოვლის ხეებზე გადაფენა,
ყოველი მერცხლების გადაფრენა, ყოველი სიკეთე და
ყოველი სიყვარული:
რაც მე დამაკლდა
რაც მე დამაკლდა
რაც მე დამაკლდა!

ეს რომანის ბოლო აკორდებია და მკითხველს იდუმალ მოგონებად გაჰყვება სევდის, რწმენის, სიყვარულისა და იმედის მსუბუქი, გრილი სურნელი.

აღსანიშნავია, რომ მაია ცირამუამ უკვე მოიპოვა აღიარება, ამას მოწმობს ის, რომ ამ რომანმა 2020 წელს „საბას“ კონკურსზე წლის საუკეთესო დებიუტის ნომინაციაში გაიმარჯვა.